

Několik poznámek ke směrnici EU z oblasti autorského práva obecně se zvláštním přihlédnutím ke Směrnici EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu

A Few Remarks on EU Copyright Directives in General, with Special Reference to EU Directive 2019/790 on Copyright and Related Rights in the Digital Single Market

Jiří SRSTKA^{*1}

ABSTRAKT

Článek se v první části věnuje obecným nedostatkům směrnic Evropské unie vůbec a to z pohledu autora. Jeho tvrzení se týkají především směrnic z oblasti práva autorského. Autor se věnuje problematice gnoseologické, kazuistické i zásadě proporcionality a to především z pohledu akademického. Článek nahlíží i na princip technologické neutrality, který právě Směrnice EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu, tedy poslední směrnice z oblasti autorského práva, do určité míry porušuje. Autor obsáhle popisuje nesrozumitelnost a útržkovitost směrnice z oblasti autorského práva, jež vyvolává při aplikaci někdy až úsměvné paradoxy. Ve své druhé části se článek koncentruje na čl. 15 a 16 Směrnice EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu týkajících se nově zaváděného originálního práva vydavatelům k užití jejich periodických tiskových publikací v digitální podobě jinými osobami. Text obsahuje „animaci“ působení těchto článků v praxi. Autor detailně rozebírá realitu, na kterou uvedené články dopadají a předpovídá této části citované směrnice po její aplikaci obsolentní impakt.

ABSTRACT

The first part of the article deals with the general shortcomings of European Union directives from the author's point of view. His claims relate mainly to the directives in the field of copyright. The author addresses mainly epistemological and casuistry issues as well as the principle of proportionality from an academic point of view. The article also looks at the principle of technological neutrality, which the latest EU Directive 2019/790 on copyright and related rights in the Digital Single Market violates to some extent. The author extensively describes the incomprehensibility and fragmentation of the directive in the field of copyright, which evokes sometimes even humorous paradoxes when applied. In its second part, the article focuses on Articles 15 and 16 of EU Directive 2019/790 on copyright and related rights in the Digital Single Market concerning the newly introduced original right of publishers for use of their periodicals in digital form by other persons. The text contains an „animation“ of the operation of these articles in practice. The author analyzes in detail the reality that these articles affect and predicts an obsolescence of this part of the cited directive after its implementation.

Klíčová slova

směrnice, nedostatky, digitální trh, vydavatelé tiskových publikací

Key words

directive, imperfection, digital market, the publishers of periodical print

* Uvedený text nepodliehal recenznímu konaniu.

1 prof. JUDr. Jiří Srstka působí jako ředitel DILIA, divadelní, literární, audiovizuální agentury, interní pedagog na Akademii múzických umění (AMU), interní pedagog na Vysoké škole múzických umění (VŠMU), externí pedagog na Právnické fakultě Univerzity Karlovy (PF UK), email: srstka@dilia.cz

Úvod

Předtím, než se budu věnovat Směrnici EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu (dále jen SMĚRNICE), musím pronést pár nevlídných názorů na účet směrnic Evropské unie vůbec. Úmyslně však pomímám zjevná pozitiva směrnic EU, která směřují alespoň k základnímu sjednocení legislativních pořádků jednotlivých členských států. Někdy se jim to daří více, někdy méně. Shora uvedená SMĚRNICE patří do té druhé skupiny. Níže uvedené názory tedy nemají směřovat k odmítání Evropské unie jako nastoleného mezinárodního státního institutu (to nechám s chutí na některých politicích), ale spíše k upozornění na určité právní nedostatky, jež mohou důvěru v Evropskou oprávněně podkopat a které by měly být alespoň do určité míry odstraněny. Domnívám se, že pozitivní kritikou se tak lze dobrat oprávněných úvah de lege ferenda.

Gnoseologický pohled

Prvním nedostatkem směrnic EU je problém gnoseologický. Tento neduh se pevně pojí s evropským kontinentálním systémem, kdy ti, kteří mají ve svých rukou legislativní pořádek, jsou přesvědčeni o tom, že znají realitu, respektive vztahy, na kterou má být chystaný právní předpis aplikován. To ovšem úplně nejde zvládnout, nicméně za použití principu heuristiky se lze s tímto problémem v jednom právním systému přibližně vypořádat. Směrnice EU by si však měly „všímat“ vztahů v jednotlivých členských státech tak, aby je braly v potaz, tedy aby znaly před konstruováním jednotlivých směrnic odlišnosti mezi právními systémy jednotlivých členských států, o realitě panující v nich ani nemluvě. Tyto odlišnosti však nemohou být nahlíženy z jednoho bodu z prostého důvodu a to z toho, že tento pevný bod neexistuje. Odlišnosti je pak nutno sledovat v relacích mezi jednotlivými členskými státy, což je práce nekonečná, respektive nemožná, jelikož se dostaneme do velkých počtů. Tuto nemožnost je možno třeba nalézt ve srovnávacích tabulkách stran principu kolektivní správy práv autorských, kdy na nejrůznějších platformách vznikají přehledy, které se snaží popsat způsoby uplatnění kolektivní správy v jednotlivých státech. To je jistě záslužná a navíc namáhavá činnost. Když pak povolane oko přečte výsledky těchto zjištění, napadne ho pochopitelně otázka: A co dál? Tedy jak vybudovat strukturu směrnice, aby „nenabourala“ principy kolektivní správy v jednotlivých státech a především návazně jejich právní systémy? Od čeho ji odvodit? Od věcného záměru? Od nějaké doktríny, která vznikne výtažkem z právních systémů jednotlivých členských států a do které bude přidáno to, co Evropská unie vlastně chce? Je to ten pevný bod? A jak se vyrovná

s právními pořádky jednotlivých členských států? Nebude je zapotřebí změnit daleko důkladněji a nejenom ohledně toho, co nařizuje ta která směrnice, z hlediska jejich provázanosti? Snad právě proto se Evropská unie ohledně kolektivní správy odhodlala ve směrnici jí se týkající² řešit pouze formální podobu kolektivní správy. Tedy kdo může být kolektivním správcem, jaké má být jeho ústrojenství, jaké má mít vztahy vůči autorům, jak má rozdělovat odměny pro ně vybrané, a tak dále, a tak dále. Je na první pohled jasné, že v případě směrnice o kolektivní správě je řešena pouze formální slupka, nikoli obsah. Takže i nadále je obsahová funkcionality kolektivní správy řešena v jednotlivých členských státech různě, až na některé výjimky. Nemělo by to být obrácené? Nejdříve obsah a pak forma? Logika napovídá, že důležitější je obsah, tedy to, o co věcně jde a teprve poté má následovat řešení formy, jež má být zpevňujícím zrcadlem vlastního obsahu. Zůstává otázkou, zdali důvodem pro tento obrácený postup nebyl vynucen důvody uvedenými výše.

Kazuistika směrnic

Druhým, asi největším nedostatkem, je kazuistický ráz jednotlivých směrnic v tom smyslu, že řeší detailní problémy bez vztahu k celku, který je ovšem v jednotlivých státech různý, jak výše popsáno. Jinak řečeno gnoseologický problém je kazuistikou směrnic EU umocňován. Tak kupříkladu Směrnice o kolektivní správě uvádí, kdo je nejvyšším orgánem kolektivního správce a o čem rozhoduje, vypočítává úplně konkrétně jeho pravomoci, z nichž většinu nejde postoupit na jiný orgán kolektivního správce, zavádí pojem kontrolní komise a popisuje činnost statutárního orgánu, aniž uvádí, kdo to vlastně funkčně je. To se ovšem nesrovnává se zněním třeba českého občanského zákoníku, konkrétně s jeho ustanoveními o spolcích, což je vlastně jediná právní podoba, ve které v České republice může kolektivní správce vykonávat svou činnost. Co se stane, až tento rozpor bude řešit soud a hlavně, jak takový spor může dopadnout? Bude mít přednost český občanský zákoník nebo předmětná směrnice? A pokud směrnice, bude muset Česká republika dosti podstatně novelizovat svůj občanský zákoník?

Princip proporcionality

Třetím nedostatkem je bezesporu uplatňovaný princip proporcionality, jenž má sloužit k vyvážení zájmů nejrůznějších skupin, avšak zcela opomíjí fakt, že většinou tyto zájmy vyvážit nelze. Právo jako takové má především příkazní charakter a pravidla, která vytváří, musí být nutně na újmu straně, jež se chová v rozporu s nimi. Koneckonců na

2 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/26/EU ze dne 26. února 2014 o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl online na vnitřním trhu.

základě příkazních právních norem rozhodují i soudy, které musí dát jedné straně za pravdu. Možná lze rozdělit v relaci ke směrnici normy v nich obsažené na již zmíněné normy příkazní a na normy „kompromisní“, které jsou právě výsledkem kompromisního vyjednávání, jež má politický příděch. Asi nejtypičtějším příkladem je mnohaletá diskuze o platformách, na kterých fyzické osoby zveřejňují nelegálně okopírovaná autorská díla, jež jsou tímto postupem zpřístupněna veřejnosti. Přes evidentní fakt, že ke zpřístupnění autorských děl veřejnosti je zapotřebí licencí, udělených nositeli práv předmětným platformám, se již pod vlajkou principu proporcionality vede několik let neplodná diskuze o tom, do jaké míry a za splnění jakých podmínek jsou provozovatelé platform oprávněni díla zveřejňovat (bez licence), či nikoli. Tato diskuze vyvrhla právě ve SMĚRNICI a to v obsáhlém článku 17, který stanovil kompromisní práva a povinnosti obou stran (nositelů autorských práv a provozovatelů platform), jenž i nositelům práv ukládá mnoho povinností, které musí splnit, aby se domohli svých práv. Je otázkou, jak se vůbec citovaný článek promítne do praxe a zdali nevyvolá desítky soudních sporů. O politických zájmech na kompromisním řešení této problematiky se lze jen domýšlet.

Technologická neutralita

Čtvrtým nedostatkem je zanedbání principu technologické neutrality a návazně používání technických výrazů v legislativních normách, kam nepatří a jsou především vyvolány kazuistickou povahou směrnic EU. K tomuto problému se těsně pojí i používání anglických výrazů. Byť se především v recitálech směrnic snaží Evropská unie o jejich definici, výkladově se jejich uchopení příliš nedaří. Jako příklad je možné uvést výraz „direct injection“ používaný ve Směrnici EU, kterou se stanovují pravidla pro výkon práv³, o jehož obsahu se vedou právě technické a právní spory v tom smyslu, o co se vlastně jedná.

Nesrozumitelnost a komplikovanost směrnic

Pátým nedostatkem je nesrozumitelnost a komplikovanost směrnic. Tento nešvar má již dlouhou tradici, která byla podtržena právě obsahem SMĚRNICE. Tato obsahově složitá směrnice především aktuálně zatěžuje legislativce členských států EU, kteří mají harmonizovat její obsah do národních právních systémů. Tito legislativci většinou u takových složitých směrnic rezignují na to, aby směrnici přizpůsobili právnímu systému členského státu (většinou to ani nejde), a směrnici jednoduše do příslušného zákona opíší. Ta je ovšem vsazena do právního pořádku té které

země jako cizí element bez návaznosti na daný právní systém a také z tohoto důvodu způsobuje chaos, který směřuje k tomu, že novelizovaný zákon podle směrnice nelze pak v praxi aplikovat. Shora uvedené je také podtrženo tak, že texty zákonných předpisů narůstají co do objemu s tím, že je pochopitelně nestačí jen přečíst, ale i pochopit a vyložit v relaci ke konkrétním případům. Tak kupříkladu SMĚRNICE má 32 článků, přičemž nejvíce složovaný článek 17 o platformách má 10 objemných odstavců.

Paradoxy vyvolané směrnicemi

Šestým, mnohdy úsměvným nedostatkem je fakt, že směrnice při aplikaci vyvolávají paradoxní absurdity s příchutí černého humoru. Tak podle Směrnice, která zavedla znovu institut spojených děl z důvodu nového způsobu počítání doby ochrany⁴, kdy se běh této doby posuzuje stejně jako u děl spoluautorských (70 let od smrti posledního přeživšího autora díla spojeného s jiným dílem) je nezbytné zkoumat, zdali autor díla spojeného toto dílo vytvořil za tím účelem, aby bylo spojeno s dílem jiným a tak vzniklo dílo spojené. V praxi jde většinou o písně (hudba spojená s textem) nebo o díla hudebně dramatická (hudba spojená s libretem). Dlužno podotknout, že předmětná směrnice vztáhla tuto novou úpravu i na spojená díla, kde by ještě doba ochrany trvala a tak nastartovala zbývající dobu ochrany. Pokud použijeme jednoduchý matematický postup tak zjistíme, že limitně jde o díla, kdy poslední přeživší autor díla spojeného umřel po roce 1950. To ovšem má zásadní vliv na práva autora, jenž umřel před rokem 1950, protože doba ochrany jeho děl není vázána na datum jeho úmrtí, ale na datum úmrtí posledního přeživšího autora. Protože realita doveďe natropit nejrůznější zcela absurdní kousky (a to nejen v oblasti práva), uveďme s přihlédnutím ke shora uvedenému příklad, týkající se opery Rusalka. Autorem hudební části je Antonín Dvořák, který zemřel v roce 1904, autorem libreta pak Jaroslav Kvapil, který umřel v roce 1950. Antonín Dvořák komponoval operu v roce 1900, světová premiéra se odehrála v roce 1901. Z hlediska zkoumání, zdali bylo Kvapilovo libreto vytvořeno pro to, aby bylo spojeno s hudbou Antonína Dvořáka se tak lehce přehoupneme do 19. století a musíme použít služeb odborníků znalých hudební historie. Od nich zjistíme, že mladičká Kvapil napsal libreto bez spolupráce s Dvořákem, jinak řečeno napsal libreto z toho důvodu, aby ho mohl nabízet operním skladatelům, což také učinil a Dvořák byl až několikátým skladatelem, kterého oslovil a to úspěšně. Ale Dvořák v této době jako uznávaný hudební skladatel se nespokojil s libretem tak, jak ho Kvapil napsal, ale ten ho podle požadavků Dvořáka musel přepracovávat a při komponování ho

3 Směrnice Evropského parlamentu A Rady (EU) 2019/789 ze dne 17. dubna 2019, kterou se stanovují pravidla pro výkon autorského práva a práv s ním souvisejících, jež se použijí na některá online vysílání vysílacích organizací a převzatá vysílání televizních a rozhlasových programů, a kterou se mění směrnice Rady 93/83/EHS

4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/77/EU ze dne 27. září 2011, kterou se mění směrnice 2006/116/ES o době ochrany autorského práva a určitých práv s ním souvisejících

mimochodem přepracovával i sám Dvořák. Mimochodem jde o běžnou praxi při skládání oper. Otázka tedy zní: Byla splněna shora uvedená podmínka stanovená citovanou směrnicí nebo ne? Odpověď by také mohla být: Nelze to zjistit, protože celá událost se odehrála cirká před 120 lety. Další odpověď by také mohla znít: Tam, kde Dvořák změnil sám text Kvapilův, je spoluautorem částí libreta spolu s Kvapilem, tam kde Kvapil upravoval text podle připomínek Dvořáka, jde o část díla, které bylo vytvořeno za účelem spojení a tam, kde Kvapil nic neměnil, půjde o část díla, které nebylo vytvořeno za účelem spojení s hudbou Antonína Dvořáka. Nebo jinak?

Detailizace směrnic

Dalším, již sedmým nedostatkem, je útržkovitost směrnic ve vztahu k jejich obsahu a ve vztahu k problematice, kterou řeší. Jinak řečeno vlastností většiny směrnic je to, že obsahují pouze některé úpravy, dalo by se říci dílčí úpravy a pomíjí kontext celé problematiky. Stručně pojato by bylo asi nejlepší, kdyby Evropská unie vydala směrnicí obsahující celý autorský zákon, jenž by platil pro všechny členské státy a který by tak nahradil jejich autorské zákony. Pokud nahlédnete třeba jen do německého autorského zákona a srovnáte ho se autorským zákonem francouzským, zjistíte, že především z hlediska struktury a obsahu těchto dvou zákonů to dost dobře nejde. Mimo jiné je to dáno také jejich historickou kontinuitou a odlišností těchto dvou zákonů jsou podstatné. A asi proto se těmto odlišnostem Evropská unie vyhýbá a řeší jenom dílčí problémy, které vypadají jako problémy akutní. To má ovšem své důsledky, jež jsou částečně popsány shora.

Obsolence směrnic

Posledním, osmým nedostatkem, je tendence směrnic k jejich obsolenci. Příkladem z minulosti může být aplikace Směrnic pojednávající ustavení nároku na přiměřenou odměnu za pronájem originálu nebo rozmnoženiny díla či výkonu výkonného umělce zaznamenaného na zvukový nebo zvukově obrazový záznam⁵. Stručně řečeno tato odměna směřuje především k tzv. videopůjčovnám, jelikož hudební nakladatelé nesvolili k tomu, aby zvukové záznamy byly pronajímány. To, že videopůjčovny vzhledem k technologickým pokrokům a to především ke zpřístupňování děl na internetu zanikají, je jedna věc, ale na druhé straně ani v době jejich hospodářského rozkvětu, se od nich nepodařilo odměny dostatečně vybírat. Důvody byly jednoduché – proč by se takové odměny měly vlastně vůbec vybírat, v jaké výši a jak vlastně nastavit systém jejich výběru? Mimochodem k obsolenci zcela zjevně míří článek 15 a 16

SMĚRNICE pod názvem „O ochraně tiskových publikací v souvislosti s užitím online“ (o této problematice bude pojednáno zdola) a článek 18 až 23 SMĚRNICE pod názvem „Spravedlivá odměna ve smlouvách s autory a výkonnými umělci o užívání jejich děl a výkonů.“ Reálných důvodů pro směřování k obsolenci je mnoho a jistě budou využity stranami, které mají podle příslušných článků SMĚRNICE plnit své nové povinnosti vůči nositelům práv.

Směrnice EU 2019/790 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu

Nedostatkům směrnic jsem se věnoval více než dost a myslím, že je vhodné se aktuálně věnovat právě SMĚRNICI, jež má být implementována do právních pořádků členských států EU cirká do poloviny tohoto roku. Popisovat podrobně celou SMĚRNICI je nad rámec tohoto textu, a proto se soustředím na úvahy ohledně čl. 15 a 16, které budou mít též praktický, tedy reálný rozměr.

Článek 15 a 16 SMĚRNICE

V úvodu nutno podotknout, že čl. 15 SMĚRNICE ve smyslu priznání nového a originálního práva vydavatelům k užití jejich periodických tiskových publikací v digitální podobě jinými osobami, má nekalosoutěžní charakter. Z tohoto důvodu se vztahuje na celý obsah zmíněných publikací bez ohledu na to, zdali jejich obsah tvoří autorská díla úplně, částečně, či vůbec ne. Tento fakt však může mít bezesporu dopad na výši požadavku autorů, respektive kolektivního správce stran přiměřeného podílu na příjmech vydavatelů shora uvedených, z výnosů ze zmíněného práva, který podle čl. 15, odst. 5 SMĚRNICE autorům náleží. Zatímco v případě zmíněného práva vydavatelů jde zjevně o odměnu licenční, byť s nekalosoutěžním obsahem, v případě práva autorů požadovat přiměřený podíl z odměny vydavatelů, o licenční odměnu nejde. Půjde tedy o majetkové právo autorů bez licenční podstaty.

Při bližším rozboru hypotetické efektivity výkonu shora uvedeného práva vydavatelů a po prvních zkušenostech ze zahraničí (Francie) se nelze ubránit dojmu, že uplatňování tohoto práva včetně případných výnosů z něj plynoucích, bude pro praxi zřejmě nepřekonatelným „oříškem“. Rozhodující hráči na trhu (a to především Google) dali již najevo, že nic vydavatelům platit nehodlají. Tento svůj postoj hodlají opřít o mnoho instrumentů. Prvním a nejjednodušším instrumentem je pouhé uveřejňování odkazů (hyperlinků) na obsah periodických publikací, kde Směrnice stanoví výjimku, druhým je prostě to, že na zveřejňování obsahu či části obsahu publikací bude Google a ostatní zřejmě rezignovat s tím, že jim tento postup uškodí pouze zčásti. Je

5 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/115/ES ze dne 12. prosince 2006 o právu na pronájem a půjčování a o některých právech v oblasti duševního vlastnictví souvisejících s právem autorským

nutné dodat, že Google a ostatní nemíní uzavřít s vydavateli žádnou smírnou dohodu, respektive kompromis a prostě nechtějí nic platit. Jinak řečeno proti naznačenému postupu lze volit těžko nějakou obranu.

Nicméně členské státy jsou zavázány unijními pravidly uvedená ustanovení nejen harmonizovat do svého právního řádu, ale i zajistit jejich vymahatelnost. Z tohoto pohledu je asi vhodné nejprve analyzovat celou problematiku z hlediska stanovení odměn, které by měl Google a spol. platit vydavatelům. V případě, že bude výkon shora uvedených práv vůbec prováděn v rámci kolektivní správy, nabízejí se tři možnosti:

- 1) stanovení odměn v sazebníku kolektivního správce
- 2) stanovení odměn přímo v autorském zákoně
- 3) stanovení odměn ve vyhlášce na základě zmocňovacího ustanovení, obsaženém v autorském zákoně.

Je jasné, že z hlediska efektivity případného výběru odměn připadá v úvahu způsob stanovení odměn pod bodem 2 a 3. Jelikož jde koneckonců o soukromoprávní záležitost (byť to na první pohled není úplně zřejmé), lze si představit námitky těch, kteří mají platit zmiňované odměny. A lze si je představit i v takové škále, že kolektivní správa nemá být vůbec ohledně zmiňovaného práva jako institut použita a právo má být vykonáváno mimo její rámec prostou hromadnou smlouvou o poskytnutí licence včetně stanovení dohodnutých odměn nebo soudním rozhodnutím o výši odměn.

Při pohledu na počty dominantních vydavatelů periodického tisku v digitální podobě se nelze ubránit tomu, že kolektivní správa z hlediska hromadnosti nemusí být pro výkon uvedeného práva vhodná. Dominantních vydavatelů totiž není mnoho. Vydavatelé periodik však ve svých dosavadních prohlášeních zcela upřednostňují povinnou kolektivní správu s tím, že nepředpokládají její výkon ze strany existujících kolektivních správců. Tato úvaha má smysl, jelikož existující kolektivní správci zastupují autory a mohli by se tak dostat do průniku zájmů vzhledem k nároku autorů vůči vydavatelům na přiměřený podíl z jejich výnosů jejich práva vůči Googlu a ostatním. Vše tedy nasvědčuje tomu, že by musel vzniknout nějaký nový kolektivní správce, který by toto právo v zastoupení vydavatelů vykonával. Celá věc má však z hypotetického podřazení práva vydavatelů pod institut kolektivní správy ještě jeden háček, a sice ten, že vedle dominantních vydavatelů periodických publikací existuje mnoho dalších menších vydavatelů, kteří by se zřejmě zavedení institutu povinné kolektivní správy bránili s tím, že její výkon ovládnou ti dominantní a to prostřednictvím jimi založeného spolku. Proto se spíše jako vhodnější nabízí systém rozšířené kolektivní správy a to především, či dokonce dobrovolné kolektivní správy, který by však mohl vést k nežádoucí roztříštěnosti výkonu práva vydavatelů, jelikož „nový kolektivní správce“ vytvořený vydavateli, by mohl zastupovat jenom ty vydavatele, se kterými bude mít smlouvu o zastoupení při výkonu kolektivní správy.

Podstatně jednodušší je na první pohled úprava práva autorů děl dle čl. 15, odst. 5 SMĚRNICE. V tomto případě

nejde o licencování, ale o jiné majetkové právo, jak již bylo řečeno. Svědčí mu tedy zcela zjevně institut povinné kolektivní správy i z toho důvodu, že autorů či nositelů práv je ohledně článků (autorských děl) uveřejněných v periodickém tisku velké množství. Avšak, které články jsou autorskými díly a které ne? Je jasné, že za autorská díla nemůžeme považovat třeba denní zprávy nebo pouhou publicistiku na rozdíl třeba od esejů, sloupků a odborných analýz. Tedy kolektivní správce by musel obsahy periodik třídit a jejich obsah rozdělit na autorská díla a na „nedíla“. To by asi mělo i vliv na výši přiměřeného podílu z výnosů vydavatelů periodik za poskytnuté licence k celému obsahu periodik. Na druhou stranu je zcela iluzorní, že by si jednotliví autoři vyjednávali svůj nárok na odměnu sami, bez kolektivní správy, u náhradních odměn to koneckonců ani z hlediska mapování užití sloužících k rozúčtování odměn většinou nejde.

Článek 16, označený jako „Nároky na spravedlivou odměnu“, je však retardačním momentem, který může celou výše popisovanou konstrukci zhatit. Pokud dle tohoto ustanovení autor převede právo na vydavatele nebo mu poskytne licenci na toto právo, má vydavatel nárok na podíl z odměny, kterou autor vyinkasoval.

Abych se pokusil celou záležitost alespoň trochu vyjasnit, popíši ji v časové posloupnosti:

- Vydavatel hypoteticky inkasuje od Googlu a spol. odměny podle čl. 15;
- vydavatel z těchto odměn uhradí přiměřený podíl kolektivnímu správci, zastupujícímu autory, respektive nositele práv;
- před touto úhradou provede kolektivní správce zastupující autory třídění obsahu periodik na autorská díla a nedíla a sdělí toto rozdělení vydavateli, který podle tohoto rozdělení stanoví poměrnou odměnu z již vypočteného přiměřeného podílu z odměn inkasovaných vydavatelem od Googlu a spol.;
- vydavatel sdělí kolektivnímu správci, zastupujícímu autory, u kolika autorských děl zveřejněných v periodikách bylo právo v jeho prospěch od autorů převedeno;
- kolektivní správce zastupující autory pak uhradí vydavateli zpět poměrnou část odměn, které od něj inkasoval podle toho, u kolika děl byla na vydavatele převedena práva od autorů.
- Teprve poté kolektivní správce může odměny rozúčtovat mezi autory podle svého rozúčtovacího řádu.

S pohledem na výše uvedené je jasné, že tato složitá konstrukce je odsouzena k zániku a to minimálně z toho důvodu, že zavedení takového systému by stálo daleko více finančních prostředků, než kolik bude vyplaceno na hypotetických odměnách od online poskytovatelů služeb informační společnosti. Cesta snad vede skrze určitou paušalizaci poměrů odvozených od jednotlivých plateb tak, aby odpadly složité výpočty shora uvedené. Tím by ovšem byla do určité míry narušena žádoucí adresnost odměn, což by se mohlo dostat do rozporu s jinými ustanoveními autorských zákonů členských států EU.